

جمال جانان

جستاری در زیبایی خداوند

با مقدمه ی: دکتر میر جلال الدین کزازی

مولفان:

النا رضایی - روح الله اسدی

تابستان ۹۲

انتشارات سرانه

سرشناسه: رضایی سرابی، النا. ۱۳۵۹-

عنوان و نام پدید آورنده: جمال جانان (جستاری در زیبایی خداوند) /

مولفین: النا رضایی سرابی، روح الله اسدی؛ با مقدمه میرجلال الدین کزازی

مشخصات نشر: کرمانشاه: سرانه، ۱۳۹۲

۱۶۲ص.

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۷۳-۱۲-۴

وضعیت فهرست نویسی: بر اساس اطلاعات فیبا

یادداشت: کتابخانه: ص ۱۵۹-۱۶۲؛ همچنین به صورت زیر نویس

موضوع: خدا - - زیبایی زیبایی شناسی (عرفان) زیبایی شناسی

شناسه افزوده: اسدی، روح الله. ۱۳۶۲-، مؤلف

شناسه افزوده: کزازی، جلال الدین. ۱۳۲۷-، مقدمه نویس

۲۳۱

۱۳۹۱ خرداد / ۱۵۳ BT

۲۹۶۵۹۸۰

کتاب شناسی ملی

کرمانشاه، خیابان دبیر اعظم، مجتمع تجاری سرداماد، طبقه آخر، واحد ۵۳، نشر سرانه

تلفکس: ۰۸۳۱-۷۲۲۱۰۳۲

جمال جانان

النا رضایی، روح الله اسدی

✽ طراحی جلد: داراب گلچین

✽ لیتوگرافی، صفحه آرایی، چاپ: کانون آگهی و تبلیغات جا

✽ ناشر: سرانه

✽ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

✽ نوبت چاپ: اول ۱۳۹۲

✽ قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

✽ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۷۳-۱۲-۴

این برگ ناسنبره آن مهربان بی بهانه که با وجود داشتن حراس از مرگ،

بیم آن دارم که در آشوب قیامت پیدایش نکنم.

مادر

و به استاد فریخته می زبان و ادب فارسی، دکتر میرجلال الدین کزازی که

سکوه ایران بزرگ در بخش پیداست.

شیوا سخنی بر سر هر انجمنی

کزازی شیرین سخن شهر منی

با کسب اجازه سخت در قلب منی

زروانی و ره به باستانها داری

(الف. پرنیان)

فهرست مطالب

مقدمه به قلم دکتر کزازی

بخش اول: کلیات

فصل اول

زیبایی ----- ۹

زیبایی در لغت، واژه زیبایی در نشر عرفانی، زیبایی در فرهنگ یونان باستان، زیبایی در
میتراسم، زیبایی در اسلام، زیبایی در عرفان

فصل دوم

نگاهی به جمال پرستی ----- ۲۱

تاریخچه جمال پرستی، تاریخچه جمال پرستی در متون عرفان، عشق در جمال پرستی

فصل سوم

سیر تاریخی زیبایی در متون منشور عرفانی تا قرن هفتم ----- ۳۳

سیر زیبایی در کتاب اللمع، سیر زیبایی در کتاب شرح المعارف لمذهب التصوف، سیر
زیبایی در مجموعه آثار فارسی احمد غزالی، زیبایی در تمهیدات و نامه ها، زیبایی در
آثار سهروردی، زیبایی در شرح شطحیات، زیبایی در معارف، زیبایی در تذکره الاولیا،
زیبایی در مرصاد العباد، زیبایی در فیه مافیه

بخش دوم: زیبایی و نسبت آن با مبانی عرفانی

فصل اول

زیبایی و عشق ----- ۸۳

عشق در عرفان، عشق و زیبایی در متون عرفانی منشور

فصل دوم

زیبایی و تجلی ----- ۱۰۱

کلیات، تجلی و زیبایی در متون منشور، تجلی زیبایی حق در خلقت، انسان آینه زیبایی،
تجلی زیبایی حق در انسان کامل، زیبایی خداوند و دل آدمی، تجلی زیبایی خداوند در

روح

فصل سوم

زیبایی و مراتب سلوک ----- ۱۲۵

طلب جمال حق، طلب جمال و بی خودی، تجلی و سلوک، تجلی، توحید و زیبایی،
تجلی زیبایی و فنا

فصل چهارم

زیبایی و معرفت ----- ۱۳۹

جمال صفت اخص، صفت نور و جمال، عدم درک کامل و نقص در شناخت جمال
حق، زیبایی خداوند و حجاب آن، تجلی زیبایی خداوند و معرفت

سخن پایانی ----- ۱۶۳

منابع و مأخذ ----- ۱۶۹

مقدمه به قلم دکتر میر جلال الدین کزازی

آفرینش چیست؟ چگونه پدید آمده است و چرا؟ انگیزه
آفریدگار از آفرینش جهان حتی چه بوده است؟
این پرسشها پیرستهای است بنیادین که هزاران
سال، از آن زمان که آدمی به اندیشیدن آغاز پیده
است، هوش و خرد دانایان و فزراگان و اندیشه ورزان
را به خود در کشیده است و آنان را واداشته است
که بکوشند پاسخهای لغز و نمخته و ستور بدین
پرسشها بدهند. می توانم گفت که همین پاسخهاست
پاسخهای گوناگون و پیرشار و پایان ناپیدا که شالوده
فزرائی و فرهیختگی آدمی را ریخته است و مراره او را،
پرتلاش و ستوه، برانگیخته است که پاسخهای نهانتر
و فرتر بر پاسخهای پیشینیان و گذشتگان
بیواید و دری دیگر از دانی و خردوری بر بینیان
و آیندگان بگشاید.
در آن میان، شاید شعرا انگیزه ترین و پندار خیزترین

پاسخ بدین پرسشها آن است که نهانگرایان و
رازآشنایان، مردان دل آگاه راه، به یاری
درون کاویدن و پاس دل داشتن و از درستیها
و آلائیههای تن و گیتی رستن و به نظریها و
نازآلیهای جان و مینو پیوستن؛ به یاری از
من گسستن و به یکبارگی جان و دل در او
بستن، یافته اند و فرایشتن پرسندگان نهاده اند.
پاسخ این سرستان و شوریدگان دوست که
مغر و مغز جو یائی اند رسته رسته از پیکره
و پوست، بدان پرسشهای بنیادین حتی شناساند
چنین است:

آویدگار زیباترین زیباست. زیبایی در او، زیبایی
ناب بیچون است؛ زیبایی برین گهرین؛
زیبایی یگانه جاودانه. نیز، به ناچار، عجب
و هفجار آن است که زیبایی شیفتگی را

در پی می آورد. آن زیباترین زیبا در خود
نگریست و بر خویش شیفست، با شیفگی و
شوری هازر همراز با آن زیبایی ناب
بیچون ترین. پس به پاس این زیبایی و
شیفگی جهان را آفرید. زیرا نه زیبایی را
می توان نصفت نه شیفگی را، هیچیک از
این دو در برده نمی تواند ماند. جهان آفریده
شد تا نهان پیدا و آشکار آید و زیبایی پدیدار.
جهان نایت گاه زیبایی است. آن زیبای شیفست
بر خویش، سرانجام، انسان را آفرید؛ انسان
نازک دل زیبا پرست را تا در این نایت گاه شگرف
و شگفت زیبایی، ستبریده و سیدار به هر سوی
برود و در هر روی بنگرد و از هر سوی در آید
و جری جریان و پوی پویان، هر دم بیتن از
خویش بگسلد و بگیرد و سرست و رفته از دست
افسوده و روبرو زیبایی آن زیباترین زیبا،

از سر جان برخیزد؛ تا من را فرو هلد و دریای
او که جانان است و جهان جان و جان جهان
فروریزد .

این اندیشه زیبا و مهراکین در چگونگی و چرایی آفرینش
زمینه شروشی است دلار و شور انگیز که هم اکنون
پیش روی خواننده گرامی است . آقای روح الله اسدی
و خانم الناز رضایی در این کتاب ، کوشیده اند
که این اندیشه و دیدگاه صحت شناختی را که در
ادب سخنرین و دلاویز پاری به گستردگی بازتاب
است ، بیپروهند و بکارند و سرسند . از درگاه
دوست که کان و کانون زیبای است ، برای این
دو بیپرونده پرندهش کرمات شاهی آفرینند و دختیاری
و کامگاریم در پروهشهای از این گونه فخته و هاین .

میر جلال الدین کرارزی

مهرماه ۱۳۹۱

پیشگفتار

به نام آنکه جان را جلوه‌ای داد

این جستار سخن از اندیشه‌ی مردمان پاک نهادی است که نه تنها دل‌هایشان قبله‌نمای حقیقت است بلکه ماه و خورشید را نیز آینه‌گردان جمال الله تبارک و تعالی می‌دانند. همان‌ها که مؤمنانه و بی‌دریغ فرصت سیر حیات را در معرفت حق تعالی به کیمیای عشق مبدل نموده‌اند و به راستی که مردمان پارس ساکنان خطه‌ی دل و دیده‌اند. پاکدلانی که همواره سیری در کار داشتند و هزاران دل با یار و دل‌هایشان به مهر هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد به عشق آذین‌بندی شده است. آنان که قداست قلم را با دمهایی مسیحایی خویش بر جریده‌ی روزگار مخلد نموده‌اند. دیده‌ورانی که با صدهزار دیده جمال جانان را عاشقانه به نظاره نشسته‌اند و در پس هر زیبایی آن جمال جانفزا را نماز برده‌اند.

مکارندگان با تأملی در برجسته‌ترین متون نثر از میراث گرانسنگ ادب صوفیه تا سده‌ی هفتم هجری همانند؛ اللمع، شرح التعرف لمذهب التصوف، الکتاب الانسان الکامل، کشف‌المحجوب، رساله‌ی قشیریه، بحرالحقیقه، سوانح، نامه‌های عین‌القضات، تمهیدات، مونس‌العشاق، صغیر سیمرخ، هیاکل النور، الواح عمادی، بستان القلوب،

کمه‌الاشراق، شرح شطحیات، معارف، تذکره‌الاولیا، مرصادالعباد، فیه مافیه. .. بر آن بوده‌اند خطوط اصلی چهره‌ی جمال جانان را در دل نوشته‌های این آشنایان درگاه ترسیم نمایند. شیوه‌ی ارجاع نوشته‌هایی که از متون کتب عرفانی منشور ذکر شده، بدین ترتیب است: نام کتاب، شماره‌ی جلد، شماره‌ی صفحه. شیوه‌ی ارجاعاتی که از نویسندگان دیگر ذکر شده، به ترتیب زیر است: نام‌خانوادگی نویسنده، سال انتشار، شماره‌ی صفحه. در متن، میان کاربرد معنایی واژه‌ی زیبایی و جمال هیچ تفاوتی وجود ندارد. باشد که این برگ ناسبز مورد تأیید حضرت عزّت و مورد توجه دوستداران اندیشه‌های آسمانی قرار بگیرد.